

geen oorden. Hier hebben we dus te doen met een indruk, dien het dier van den mensch ontvangt, en welke die indruk zijn zou, hing af van de verhouding waarin mensch en dier door den Schepper, die beiden op aarde saambracht, tusschen mensch en dier verordende. Zoo was het dus een genade, een goede gunst onzes Gods, dat Hij de vreeze en de verschrikking des menschen op de dierenwereld legde. Niet de mensch had ze in zijn hand, maar ze zijn door God in de hand der menschen overgegeven.

Dat hierin nu genade spreekt, is niet alleen in dien zin te verstaan, dat het een voor den mensch gunstige beschikking was, maar ook zoo, dat God door deze daad van genade de kwade gevolgen stuitte, die de mensch door de zonde over zich gebracht had. In het paradijs is van vreeze van den mensch voor de dierenwereld geen sprake. De dieren komen tot Adam in stille gedweehheid, en hij aanschouwt ze en doorziet ze, en noemt hun naam. Toen het plantrijk nog geen doornen en distelen voortbracht, dreigde er voor den mensch ook nog geen gevaar van de zijde van de dieren. Maar toen door de zonde de vloek uitbrak en de Goddelijke harmonie van het paradijs verbroken werd, toen ja, sproten de doornen en distelen uit, en voor ook in het wilde dier de moordzucht om den mensch te vernielen. Had dus God de Heere deze moordzucht onbetuigd laten werken, en ware de menschheid op die wijze uitge-moord, zoo zou ons hierin slechts de gerechte straf over onzen afval van God overkomen zijn. En dat nu God de Heere, in stede van ons aan de natuurlijke gevolgen van ons eigen kwaad ter prooi te laten, in zijn ontfermingen tot ons geslacht komt, en in deze worsteling tusschen menschenwereld en dierenwereld, zich aan onze zijde tegenover de dieren stelt, en de dieren met schrik en ontzetting voor den mensch vervult, om omgekeerd aan dien mensch gevatheid en wakkerheid tegenover het dier te schenken, dat is meer dan goedgunstige beschikking, dat is genade, omdat het, in weerwil van onze zonde, de gerechte straf der zonde van ons afweert. Zelfs dat ook de vogelen des hemels en de visschen der zee hierbij worden genoemd, is allerminst overbodig. Nu nog heeft men overblijfselen ontdekt van vroegere vogelsoorten, die als schrikkelijke monsters van reusachtige afmetingen spraken en ontzetting om zich moeten verspreiden hebben, waar ze ook neerstreken; dieren waarvan men nog de afgrijpselijke afbeeldingen gereconstrueerd heeft, en wier skelet ons nog huiveren doet. Daarom was het voor Noach en zijn zonen, die van deze monsters zeker de traditie nog kenden, noodig, dat ook de vogelen des hemels genoemd zouden worden, terwijl ook de dieren uit de wateren moesten genoemd worden, opdat noch haai noch krokodil noch ook enig ander rivier- of zeeomroerend den mensch met doodelijke angst voor zee en stroom zou vervulde.

Toch is hiermee de ordinantie Gods over de dierenwereld nog niet voleind. Niet alleen toch, dat het Godde beliet, den schrik die den mensch voor het dier beving, op het dier zelf over te brengen; maar Hij geeft ook het dier aan den mensch tot spijs. Al wat zich roert, zij u tot spijs; Ik heb het u al gegeven, gelijk het groene kruid. Deze verordening is in het Noachietisch Verbond nieuw. In het paradijs was hier oorspronkelijk geen sprake van. Toen bestond de voeding der menschen in wat het plantrijk aan edele vruchten bood, maar van vleeschvoeding ontdekt ge geen spoor. Of men nu daarom recht heeft tot de bewering, dat de mensch vóór den Zondvloed geen vleesch zou genuttigd hebben, wagen we te betwijfelen.

Reeds is het op zichzelf niet te gelooven, dat hij zoo verwilderd toestand, als waarop de ontwikkeling van ons geslacht vóór den Zondvloed was uitgelopen, alleen moeskruid en boomvrucht 'menschen voeding zou gebleven zijn. Doch wat meer zegt, ook de indeeling van rein en onrein diert was reeds vóór den Zondvloed in zwang gekomen, en bij de ordinantie over het vee, dat in de arke moest opgenomen worden, schikt God zelf zich naar die indeeling. Ook mag niet vergeten, gelijk reeds onze vaders opmerkten, dat Adam en Eva in het paradijs, na den val, van Gods wege met schaaps-vellen bekleed zijn, iets wat het slachten van deze dieren onderstelt. En bij dit alles komt nu nog, dat na den Zondvloed het eten van rauw, bloedig vleesch verboden wordt, een verbot dat alleen zin heeft, zoo deze ruwe, barbaarsche wijze van doen vóór den Zondvloed veelvuldig voorkwam. De voorstelling, zelfs nu nog door sommige geloovigen voorgestaan, alsof vóór den Zondvloed alle menschen vegetariërs zouden geweest zijn, wijzen we daarom af. Doch ook al was vroeger het eten van vleesch gangbaar, toch was de oorspronkelijke scheppingsordinantie, die den mensch het plantrijk voor zijn voeding aanwees, nog nimmer in dien zin aangevuld en uitgebreid. En dit is het nu wat na den Zondvloed gebeurt. Het is God zelf die na den Zondvloed het gebruik van vleesch voor den mensch instelt. Er staat toch niet: Desuonds moogt ge het eten, maar beter is het, dat ge er van afstaat; maar zoo algemeen mogelijk: Het zij u tot spijs, Ik heb het u al gegeven gelijk het groene kruid, een zeggen, dat natuurlijk op het paradijs terugloopt. Want al ligt in deze verordening stellig niet opgesloten, dat men vleesch eten moet, zoodat zondigen zou, wie het niet deed, toch is niet tegen te spreken, dat vleesch hier in één adem met het groene kruid als gewone voeding voor den mensch wordt aange-wezen, zoodat wie hiertegenover een anderen regel gaat stellen, en de vleeschvoeding als ongeoorloofd veroordeelt, wijzen dan God wil zijn, en aan zijn Goddelijk recht, om te bepalen hoe het zijn zal, te kort doet.

Zij gaven zichzelf.

En zij deden niet alleen gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zich zelfs eerst aan den Heere en daarna aan ons, door den wil van God.

2 Cor. 8:5.

Het diepe mysterie der Vleeschwording is en blijft de aanbiddelijke daad, dat de zone Gods zichzelf heeft gegeven; nog dieper opgevat, dat God in den Zoon zijner liefde zichzelf aan de wereld gaf.

Onze God is een rijk God, rijk in gaven en rijk in mogendheden. Hij kon deswege ons menschelek geslacht, en meer bijzonderlijk zijn volk, zegenen met allerlei zegeningen, verrijken met allerlei goed, begiften met allerlei gaven. En heel de historie die van de kribbe van Bethlehem voortgaat, wat is zij, kort saamgevat, anders, dan de gedeele van Gods goedertierenheid aan ons geslacht?

Ge kent den psalm, waarvan elke regel uitvoelt in het reizen dat Gods goedertierenheid tot in der eeuwigheid is, en metterdaad geen ander is het reizen dat past onder elke bladzijde uit de historie der menscheheid, en onder elke regel uit uw eigen verleden.

En toch die milde zegeningen, die rijke genade, die overvloedige gaven zijner goedertierenheid zijn op de wereld bijna zonder uitwerking gebleven. Dat alles werd genoten, maar het bracht geen gisting, geen ommekeer teweeg. En dat bleef zoo, totdat eindelijk de vuur-sprekende gave kwam, en onze God in zijn eeuwige ontfermingen, voor zijn gaven zichzelf in de plaats stelde, in den Zoon zijn welbehagens zelf tot ons nederdaalde, en in Christus zichzelf aan de wereld gaf.

Zich gaf. Niet maar verscheen, niet enkel zich vertoonde, maar zich zoo in volen zin aan ons gaf, dat Hij in ons leven inging, onze natuur aantog, onder onzen dood en dood met ons wegkrok, en het uit dien dood en dood geredde leven doorleefde alsof 't het onze ware en uit zijn eigen leven in ons leven invloeden liet.

En toen dat geschied was, toen is de gedaante der wereld veranderd. Tegen die hoogte van alle krachten der Liefde kon geen kracht der zonde stand houden. Toen smolt wat duister nimmer smelten kon. De oude wereld ging onder, en een nieuwe wereld, een wereld onder het teken van den heiligen Doop, de Christenwereld brak aan.

Die daad van Goddelijk mededoogen en alle bede van ons hart te boven gaande ontferming heeft dan ook voor altoos het stempel op onze Christelijke religie gezet.

Omdat hij, die in de gestaltenisse Gods was, zich zelf heeft overgegeven, kan ook in uw hart, in uw leven, in uw kring de Liefdesbeweging niet tot rust komen, zolang het ook in dat hart, in dat leven, in dien kring niet tot een gaven van uzelen gekomen is.

Ge kunt daarom met minder wel banden aan uw Holland hebben. Ge kunt ook zonder dat hooge ideaal te bereiken wel een vrucht van het kruis genieten. Ook op een lager standpunt kan er wel zegen van u uitgaan.

Maar het hoogste punt des Christelijken levens is eerst dan door u bereikt, als het zin de navolging Christi ook bij u tot dat geven van uzelen gekomen is.

Eerst daardoor en daarmee gaat ge in de ideale wereld der Christelijke religie, in de verborgen tent van uw God, en in het heilige der heiligen van Gods tempel binnen.

Wie nog met minder zich tevreden stelt, zwerft aan den omtrek rond, alleen wie daartoe kwam neemt zijn plaats in het centrum onzer religie, in het hart, in het middelpunt zelf van het Koninkrijk der hemelen in.

Alleen die mannen en vrouwen, wier voet dezen top van den berg des Heeren gedrukt heeft, oenden in den loop der eeuwen dan ook werkelijk beheerschen invloed uit.

Alle machtige bewegingen op Christelijk terrein zijn eeuw in eeuw uit, in enger en in ruimer kring, alleen van zulke mannen en vrouwen uitgegaan.

De anderen komen wel met de breede slagorde achteraan, maar deze zijn die helden en heldinnen der Goddelijke liefde, die voortaan gingen.

Zij alleen zijn het, die, om overdrachtelijk te spreken, tot het aanliggen in den schoot van Jezus gekomen zijn.

Ijveren voor de sake Gods, o, het is uitnemend. Ook uw Jezus greep de geeselskoorde, om als een andere Elia de onheilige bent uit 's Heeren tempel uit te drijven. En we hem, die ooit dien ijver voor de sake des Heeren in zijn broeder mist, of ook het vuur van dien ijver blusschen wilde.

Ook de martelaarskroon is schoon, en wie het bestaan kan, om zijn lichaam over te geven, dat het verbrand worde, bezielt in wijden kring de slappe zielen en geeft Godes name eere.

Het met ruime nidle hand uitgeven en weggeven van uw goed, om de hand van den armen te vullen, is een uitstrooien van rozen op het somber pad des levens, waarvoor dank en lof opklimt naar den Hoogen, en uit genade heeft ook die gave loon.

En toch, in een stoute greep, toen het hooge ideaal des Christelijken levens voor het apostolisch oog in zijn zuiveren glans schitterde, noemde een Paulus dit alles nog niets dan het luiden van de schel en het klinken van de cymbalen. Wien de vleugelen des geloofs ontbonden waren, die steeg nog hooger op.

Bij dien ging het van den ijver op de zelf-offering, van de martelaarskroon tot de zelf-verrijking, van het geven van zijn goed in het gaven van zichzelf over.

Dat was het wat in Christus God zelf voor onze verloren wereld had gedaan.

En daartoe moest het ook bij de vrijgemaakten des Heeren komen.

Navolgers Gods als geliefde kinderen.

Wil dit nu zeggen, dat ge aan den armen niet alleen uw gave zenden, maar ook hem persoonlijk bezoeken moet?

Bedeut het alleen, dat ge niet maar voor de sake uwer religie de helpende hand moet uitsteken, maar ook zelf optreden moet?

Is dit hooge ideaal bereikt, zoo ge uit de stilte in de openbaarheid overschrijft, u zelf in alles mengt, uw woord, uw liefde, den armen uwer siele ten beste geeft?

En mag dan gezegd, dat naar den top van den Berg des Heeren reeds opklom, wie onder de bidders, en lotzangers, en prijders, en werkers op Christelijk terrein steeds in de voorste rijen werd gezien?

Zoo stelt men het vaak voor, zoo beeldt men het zich niet zelden in, en door menigen

kring werd in dien zin dat hoogste en dat heerlijkste, van zichzelf te geven misduid.

En toch, dat alles komt, op zich zelf, nog in niets boven het luiden van de schel, en boven het doen weerklinken van de cymbalen uit.

Zelfs moet de vreeze geuit, dat er aan zulk persoonlijk optreden nog ernstiger gevaar van een sluiddende schel te worden, dan aan het schuchterlijk in de stilheid schillen verbonden is.

Helaas, meer dan één heeft in dat persoonlijk op den voorgrond treden zijn eigen ik eerst recht lief gekregen, voor het eigen ik den walm van den wierook ingedronken, zichzelf den vromen vorm misleid, en in plaats van zich zelve te geven, zichzelf, zijn eigen ik nog veel vaster dan eertijds omklemd.

Dat merkte de man zelf dan wel niet, maar zijner oog ontdekte het aanstonds aan de klimmende inbedding des persoons, aan den hoogen dunk, aan de pijnlijke geprikkeldheden, aan heel de positie die men innam.

Neen, zichzelf te geven is heel iets anders, en is steeds daaraan herkenbaar, of men zichzelf eerst den Heere geeft, en daarna den menschen, en ook of men het doet door eigen wil, of, gelijk de apostel betuigt, door den wil van Gods.

Als ge een kostbaar kleinood bezit, en ge geeft dat weg, dan hebt ge het niet meer, maar ging het over in het bezit van dien ander.

En zoo nu ook het hier.

Hij alleen heeft zich zelve gegeven, die zich zelve niet meer bezit, zijn eigen ik kwijt is, en nu als persoon in het bezit van een ander is overgegaan.

En dit nu kunt ge niet en moogt ge niet voor een mensch doen, ge kunt en ge moogt het alleen doen om uwen God.

Omdat ge van Hem zijt, en u zelve Hem ontstolen hadt, daarom moet ge u zelve Hem teruggeven, en aldus weer zijns gewonden zijnde, geeft dan van u wie Godes is, door de mededeeling van God aan zijn volk.

Nu kan niet tot stand komen door uw wil, doch door den wil van eenig mensch. Al uw wil strijdt daartegen, gaat daartegen in, en weersprekt dit. En eerst als de wil van Gods in u doorbrak, u uit uw valscheit ingenomen positie drong, u verzette van uw plaats, en u van uw voetsluik afwierp, is het door dien wil van Gods, dat zij er toe komen kunt, om uzelen eerst den Heere te geven, en door den Heere aan zijn volk.

Maar dan vindt ge ook juist de tegenovergestelde uitwerking en de geheel tegenovergestelde vrucht van straks.

Dan geen inbedding meer, maar zelf vernietiging. Geen hoogheden, maar belagen in nederigheid. Geen lust aan wierook, maar aan smaak. Walging van den vromen vorm, maar dorst naar het vrome wezen. Niet meer een vasthouden, maar een loslaten van uzelen. Om uw God u bekommert, maar om uzelen nauwelijks meer.

Geen is niet maar van uzelen afzien.

Alleen hij geeft, die maakt dat degene aan wie hij het geeft, het nu ook bezit.

En zoo geeft ook hij alleen zich aan zijn God, die niet maar zichzelf loslaat, maar zichzelf voor het altaar van zijn God nederlegt, en maakt dat zijn God hem bezit; hem steeds meer, inniger en voller bezit; tot er ten leste niets meer in hem zijt, dat God niet heeft, en niet door zijn God gebruikt wordt.

Dat geven, van zichzelf aan den Heere is dus niet maar de daad van een oogenblik, het is de bezigheid der heilige liefde al uw leven door, elke dag, elk uur, elk oogenblik.

Want wel is er een begin in deze liefde. Een eerste matigheid. Een voor het eerst, niet meer willen vasthouden, maar een overgeven van uzelen aan Hem, die alleen uw liefde waardig is.

Maar dat begin is nog niet zeggend. Dan geeft ge nog niets dan een zeer klein stukje van uzelen, en al het overige van u persoonlijk, van uw wezen, van uw bestaan als mensch blijft nog het uwe, of ligt ongebruikt in uw schatkamer.

En daarom moet dat geven van uzelen aan uw God altoos doorgaan.

Steds meer van uw persoon, van uw kracht, van uw existentie. Al meer van uw hart, van het leven uwer ziel, van uw verstand, van heel u aan zijn.

Een lust moet er in u komen, om alle klein die in u sluimert te ontwikkelen, al wat in u gezaaid is, tot volen oogst uit te brengen, en als die klein dan uitbort, en die oogst wil is, moet al uw begeeren zijn, niet om zelf daarvan rijk te zijn, maar om dat alles op het altaar van uw God te offeren.

Voor uzelen niets meer, voor Hem alles.

En aldus het eerste en het hoog gebod vervullen, dat er geen rijker weelde voor u menschelek hart, geen zaliger vreugde voor u als beeldrager van uw God is, dan om Hem, en niet u zelve lief te hebben, lief te hebben met heel uw ziel, met heel uw verstand, met al uw krachten.

Amsterdam, 27 Sept. 1895.

Een schrede vooruit.

Met dankbaarheid mag geconstateerd, dat zeker verschil van mening, dat een korten tijd rees en aanhield over de vraag, als hoedend we de kinderens te beschouwen bezitten, in zooverre ze recht op den Kinderdop hebben, allengs zijn scherpte verliest.

Op onze manier van voorstelling en uitdrukking dusver mede schied had aan de ontstane spanning, kunnen we moedeijk beoordeelen. Natuurlijk is het ons alleen om de zaak te doen, en zijn we te allen tijde bereid, om min gelukkig gekozen uitdrukkingen naar aannemelijker voorslag te verbeteren.

Het was het Methodisme, dat op dit punt in den wortel moest aangetast, en mits de onware beschouwing van het Methodisme over de kinderens der geloovigen maar wijke, en de Gereformeerde beschouwing over het zaad der kerk onder ons terugkeere, zijn we volkomen voldaan.

Garne voegen we hieraan toe, dat de een tijdlang ondervonden tegenstand ons in het minst niet verbaasde heeft.

Ook zelf toch hebben we jarenlang in de oude Methodistische voorstelling geleefd, en eerst toen bij het licht van den arbeid onzer vaders in de Gereformeerde voorstelling allengs voor ons opdoemde, hebben we de waarheid op dit stuk, die te loer was gegaan, weer gegrepen.

Zeer wel kunnen we er dus inkomen, dat vele broederen, die vroeger niet ons in gelijke dwaling verkeerden, aanvankelijk zekere

moete hadden, om zich te ontworstelen aan hetgeen hun van kindsaf zoo was voorgesteld, en om weer in te leven in de voorstelling onzer vaders.

Zelfs mag nimmer vergeten, dat een kerk, die geen tucht oefent, deze waarheid weer ontwortelt, en weer met onweersaanbare drang in de Methodistische zienswijze terugdrijft.

Die twee stukken: Doop en Tucht, hooren onafscheidelijk bijeen, en het Gereformeerde stelsel wordt terstond onwaar gemaakt, als men ze vaneenscheidt.

Als Gods Verbond bij Doop of Avondmaal ontheiligt wordt, houdt het op een fundament onzer belijdenis op het stuk der Sacramenten te zijn.

Maar mag het gebeuren, dat onze kerken almeer beide weer gelijkelijk tot hun recht doen komen, dan lijdt het voor ons geen twijfel, of zij die aanvankelijk in de weer opgerake voorstelling der Gereformeerden omtrent den Doop iets bedenkelijks vonden, en die er natuurlijk alleen om der conscientie wille tegen reageerden, zullen allengs dezelfde ervaring opdoen, die ons deel was.

Dat wil zeggen, ze zullen almeer de heerlijkheid dezer belijdenis gaan inzien; er de ver reikende beteekenis voor kerk en prediking, voor huisgezin en school van waardeeren; en bovenal ze zal hun een kracht ten goede in de practijk van het leven zijn.

Billijk ontstoken?

In de N. Sprokkelaar stond deze dagen eene aankondiging van den gereviseerden Staten-Bijbel, geschreven door Dr. Gunning van Utrecht.

Over die aankondiging sta hier verder geen woord. Maar loyalteit is genoeg teekend, zoo we er op wijzen, hoe Dr. Gunning deze uitgave ook voor de Synodale kansels aanbeveelt.

Wat ons hier een woord ontlokt is wat er verder onder die aankondiging stond, laat ons nu maar man en paard noemen, van de hand van broeder Bentvelt.

Hij verweet namelijk aan Dr. Kuiper c. s., dat zij eerst de N. Sprokkelaar voor oud vuil in een hoek wierpen, en die later als ze naar voor hun Bijbeluitgave noodig hadden, wel weer wisten op te zoeken.

Korter gezegd, dat deze heeren karakterloos genoeg waren, om eerst dit weekblad te difamieren, en dan er een gunst van te vragen.

Zelf voelde broeder Bentvelt wel, dat dit niet lief gezegd was, maar dit deed er niet toe, het moest er nu maar uit. Hij handelde ditmaal met voorbedachten rade. Hij deelt toch mede, dat hij Dr. Gunning de opmerking van zijn recensie alleen had toegestaan, op voorwaarde dat hij er dit boze staatsstukje onder zou zetten.

Doch hoor onzen broeder Bentvelt zelve:

Wanneer de pers der mannen A of B, met Herant, Standard en Daan aan 't hoofd, zich een enkelen keer meer verhoog om den naam van de N. Sprokkelaar te noemen, dan geschiedde dat nooit dan met het edele doel, om hem van uit hare hoogte een welgemeend schep te geven. In bijzonderheden hebben we daarop wel eens gewezen; dit thans opnieuw te doen is niet nodig. Daarom we er echter aan herinneren! Omdat onze vrienden het vreemd zullen vinden, bovenstaande recensie in ons blad te zien staan. En dit vreemde wordt nog vreemder, wanneer we er bij mededeelen, dat Dr. Gunning ons schreef: 'Mij werd door de Heeren Kuiper, Davinc en Rutgers hun nieuw Bijbel toegezonden, met verzoek dien te willen recenseren in de N. Sprokkelaar.' — Evenals aan ieder vriend van ons blad, doen we Dr. Gunning garne een genoege; maar nu stonden we toch op het punt, om hem zijn verzoek tot opname van zijn recensie te weigeren; wat kon ons toch dringen, om ten pleidvre van de H. H. Dr. Kuiper, Dr. Davinc en Dr. Rutgers zooveel ruimte in ons blad af te staan? We voelden iets van verontwaardiging, dat men zoo'n synodale blad, geredigeerd door een synodale dog' toch nog wel wilde gebruiken.' — En dat we ten slotte deze recensie toch opnamen, was alleen om het curieuze van het geval en om, als het te pas zal komen, een bewijs te kunnen toonen van de onconsequentie van 'Gereformeerde' mannen, die vandaag een blad een schep geven, alleen omdat het een beginsel vertegenwoordigt, dat hen in hun draven weerstaat, en die morgen, om een andere reden, er toch wel hun intrek in willen nemen.

De H. H. Dr. Kuiper, Dr. Davinc en Dr. Rutgers zullen met ons bieschrift genoege moeten nemen; Dr. Gunning wijst, dat we op deze voorwaarde zijne recensie opnamen. Het zelfrespect stelt ook zijne eischen.

We hebben echter geen plan om met deze dingen voort te gaan; we laten geen geschriften van de mannen A of B meer in ons blad door anderen recenseren.

RED.

IV.

Dat we hier nu de aandacht op vestigen, is niet om die Bijbeluitgave, maar overmits het ons toch zoo zondig en ongewenscht dunkt, dat in de kringen, waarvan broeder Bentvelt de tolk is, zulk een van God niet gewilde stemming des gemoeds voortduurt.

Ging broeder Bentvelt van de meening uit, dat men alleen in zijn kerk zalig wordt, en dat derhalve allen die aan zijn kerk den rug toekeren, daardoor gebleken zijn buiten genade te staan, dan zou het zich volkomen verklaren laten, dat hij geen enkelen broederband aan hen gevoelde, en nimmer de liefde van zijn hart naar hen voelde uitgaan.

Maar zoo is zijn overtuiging niet. Hij geloof en belijdt wel terdege dat, in weerwil van alle kerkelijk verschil, eenzelfde broederband in Christus allen aan verbindt, en als hij inleefte in de gemeenschap der heiligen, sluit hij heel wat meeloopers in zijn eigen kerk huiten, en heel wat broederen uit onze kerken binnen.

We gaan er vast op dat broeder Bentvelt dit volmondig zal toegeven.

Nu had de N. Sprokkelaar voor ons altoos iets aantrekkelijks in zooverre ze den moed had, hoe ze ook tegen ons funtioneerde, toch beslist tegen de aanranding van de Heilige Schrift door haar eigen geestverwanten op te komen.

Natuurlijk, ons was dit genoeg.

Met voor de Schrift op te komen zegt ge nog niets bepaald. Dat doet de Roomsche, de Griekse, de Lutherse, de Doopersche Christen evenzeer.

Het is geen genoegzaam belijnd standpunt, maar er lag toch zekere kracht tot verweer in.

Dit nu trok ons aan, en hoe ook de N. Sprokkelaar tegen ons te keer ging, om den Woord onzes Gods wille, bleef ze ons belangstelling inboezemen.

In dezen ijver voor het Woord hielden we namelijk broeder Bentvelt voor geheel oprecht en te goeder trouw, en we gelooven dit nog.

Ganschelijk vrij van de microbe van den Kuiper-haas is zijn ziel niet, maar als het om het Woord gaat, dan zal hij drang en moed in zich gevoelen, om Dr. Kuiper, als hij voor dat Woord strijdt, te verdedigen tegenover eigen geestverwanten die het ondermijnen.

Was het dan nu zoo onnatuurlijk, dat de revisoren van deze Bijbeluitgave bij zichzelf dachten: Anders is broeder Bentvelt niet voor ons te spreken, maar nu liet den Bijbel geldt, mogen we hem niet passeeren.

Hem nu voorbij te gaan, zou zijn gemis aan waardeering van de trouw, waarmee hij steeds voor de Schrift opkomt.

Van een boekverkoopers-speculatie was natuurlijk geen sprake. De verzoeken om aankondiging gingen ditmaal niet van den Uitgever, maar van de drie Revisoren persoonlijk uit.

Zij nu hebben bij de speculatie der uitgave geen het minste belang, en hun éénig doel was, om het gebruik der Heilige Schrift in wijder kring weer op voet van meerdere zuiverheid te brengen.

Uit dien hoofde zouden ze geacht hebben broeder Bentvelt onbillijk te bejegenen, indien ze zijn blad voorbij waren gegaan.

Dit deden ze dan ook niet.

Ze gaven hem de eere die hem toekomt. En dit nu wordt hun op deze wijze vergolden.

Lag dit misschien aan mindere leedschheid in den vorm?

Ook dat niet.

Wetende hoe licht geprikkeld deze onze broeder is, als hij zekeren naam maar hoort noemen, wendden toch de Revisoren zich niet rechtstreeks tot hem, maar tot Dr. Gunning van Utrecht, met beleeft verzoek een recensie te willen schrijven, en die aan broeder Bentvelt ter plaatsing te willen aanbieden.

De keuze van dezen tusschenpersoon lag voor de hand.

Immers Dr. Gunning had nog onlangs in de N. Sprokkelaar stukken over de Heilige Schrift geplaatst, die blijde hope voor de toekomst gaven.

Die stukken had broeder Bentvelt gretig opgenomen.

Ze hadden zijn instemming.

Men wist dus dat Dr. Gunning bij hem een persona grata was, en dat de geest waarin Dr. Gunning schrijven zou, hem niet uit de hand kon vallen.

Mocht het dan nog zijn, dat broeder Bentvelt, om wat reden dan ook, weigerde, dan behoeft hij ons persoonlijk die weigering niet te doen.

Alles ging dan buiten ons om, en alle onaangenaamheid bleef hem gespaard.

Men zou zoo zeggen, kiescher kon het al niet.

Dat we hierop nu wijzen, is waarlijk niet omdat we dezen broeder zijn boos staatsstuk cuvel duiden.

Wie in zelfkennis vooruitgaan kan, voelt steeds dieper dat er waarlijk geen reden is voor geraaktent, en wie het zoet van het vergeven kent, laat zich de gelegenheid om den broeder te vergeven, niet licht ontgaan.

Maar de verhouding, de stemming des gemoeds, die hier uitkwam, scheen toch niet goed te zijn.

Het maakte op ons den indruk, dat hier de broederband van Christus niet tot zijn recht kwam.

En wij nu te wachten staat, dat de kerkelijke verwijdering voorerst nog aan zal houden, scheen het ons geen overbodig werk toe, in dit speciale geval eens te doen uitkomen, hoe men toch het leven vergiftigt en zijn eigen ziel achiadt, zoo men om wat ons jammer genoeg scheidt, zoo ganschelijk vergeten gaat het zeer vele dat ons saambindt.

Gereformeerde prediking.

TWEEDE REEKS.

IV.

De uitlegging is het eerste stuk der prediking, waarop het Gereformeerde volk steeds ten zeerste gesteld was, en het is aan den ernst diert uitlegging dat ge nog aanstonds den prediker van Gereformeerden huls herkent.

Hij verschildt hierin van die andere predikers, die of de uitlegging geheel weglaten of er zoo over heenloopen, dat het bij schijn van uitlegging zonder wezen blijft.

En dit verschil wortelt diep.

Het ligt namelijk hierin, dat de Gereformeerde prediker zich wel waarlijk aan dat Woord gebonden gevoelt, uit dat Woord put, en dus zonder dat Woord ontbloot en machteloos staat; terwijl zijn minder aan uitlegging doende' ambtgenoot, dat Woord zoo niet noodig heeft, aan dat Woord zich zoo niet gebonden gevoelt, en meer drang in zich ontwaart, om uit de volheid der eigen gedachte en der eigen gewaarwordingen te spreken.

Die ambtgenoot zou desnoods zeer wel kunnen optreden zonder tekst, om zoo maar een toespraak te houden; en dat hij het Woord nog voorleest, en den tol van zijn eerbied aan dat Woord nog betaalt, geschiedt eigenlijk meer uit gewoonte, en omdat het zoo regel is, dan dat hij persoonlijk er altoos behoefte aan zou gevoelen.

Dit brengt dan met zich, dat hij eerst op strek komt, als hij zijn tekst heeft afgehandeld, en nu, met loslatting van zijn tekst, op den stroom van eigen gevoel en eigen bezieling kan drijven.

En uit natuurlijk, en legging, en mentoren schouwt.

De Ge die belij des Gees kan er u Dat W dat W zoo kan werk van door die en toont 't Londer sloten als legging v in die v Die

bijzaak hij aan u zonden er arme eerst dan wordt, n rijk aan i Juist li om het, ernstig o drong.

Immers predikers gloed ze zelden k Hierbij toire dan meer bij t toch de weer teru Wel m andere it aangaat, i

Die an den bode week aan sloten, le hadden e die telke was toch dat hun j uit zoo ti

Al was der over minder ge voedzame kend, en

Men u tot gemes er twaalf, bedienden meente, i werd get nog bij, terwijl in legging v jongeren waren.

Het is de verke voorbeeld meente o geschilp en dat l beoogen, en zulke de gemeet

Maar c noemt m peuterij, plaatst z

Uitlegg den dag

Indruk m wat rijke doen, d ker breu het er ni daad uit.

Iets v len, om misverstat